

El llenguatge

Tot s'ensorra

26/VIII/1979

En l'expressió —verbal i nominal— de la idea general de caure o fer caure a terra, cessar de mantenir-se dreta una cosa, etc, s'han introduït en el nostre llenguatge col·loquial tres sèries de barbarismes que, a més, certs publicistes, conferenciants i oradors no s'estan d'utilitzar de tant en tant. Són «derribar» i «derribo», «derrumbar» i «derrumbament» i «desmoronar» i «desmoronament». Alguns d'aquests termes, a més, són sovint usats en sentit figurat, especialment en aquesta època en què tantes coses que, si no eternes, semblaven sòlides i fermes, són enderrocades pel que en diuen la dinàmica de la història o simplement s'ensorren per la seva manca de consistència real.

Caldria prescindir, rigorosament, per tant, d'aquests verbs o substantius que hem indicat, tant, si és possible, del llenguatge col·loquial, com de la llengua culta, de l'expressió pública, que no es pot permetre aquestes llicències tan escandaloses que l'enlletgeixen. De fet, qui es decideix a fer-ho, a prescindir-ne, no hauria de fer sinó una petita exploració en el fons més sa i més autèntic del seu llenguatge heretat, on és segur que trobaria un seguit de mots ben legítims amb els quals expressar aquestes mateixes idees: «A veure, com ho deia, jo, això, abans de tenir televisió?» D'altra banda, els diccio-

naris d'equivalències proposen per a cadascun d'aquests mots —dels mots castellans que usem en la nostra elocució catalana— un bon seguit de formes catalanes equivalents, algunes de les quals sens dubte constituïran una novetat per a molts consultants, ja que essent aquesta idea que comentem molt elemental, és natural que hagi originat termes més o menys dialectals, no coneguts en tots els àmbits de la llengua.

Es segur, però, que formes com enfonsar, i ensorrar, així com enfonsada, ensorrada, etc— no sobtaran ningú. Es cert que el sentit primitiu d'aquests mots, que encara conserven com a principal, és el de fer penetrar una cosa fins al fons d'una altra (enfonsar) o a la sorra (ensorrar) però en virtut d'una analogia molt clara han adquirit, especialment les seves formes pronominals, aquest altre significat que ens ocupa, i els hi podem fer servir fins i tot en sentit figurat. Afegint-hi verbs com enderrocar, estondrar, aterrar, ensuïr-se (o ensuïr-se), amo els substantius que en deriven, i les locucions fer caure i arar a terra no hi ha dubte que disposem de mitjans suficients per a l'expressió de tot el ventall d'aquest camp de significació.

Albert Jané